

sické vady pohlavního ústrojí jednoho manžela nebo následkem jiné abnormality se jeví vůči v š e m osobám druhého pohlaví, nýbrž i nemohoucnost vztažnou (relativní), která se uplatňuje pouze v ů č i u r č i t é osobě, ať už má základ svůj v tělesné soustavě nebo ve stavu duševním onoho manžela, jsouc rázu psychopatického. V případě, o který se jedná, obě strany souhlasně připustily, že žalovaný po uzavření sňatku se sice pokoušel se žalobkyní vykonati soulož, že však k souloži nedošlo, pro nedostatečnou erekci jeho pohlavního ústrojí. Provedeným znaleckým důkazem nebyla ovšem u žalovaného, jehož zevní pohlavní ústrojí jest normální a bez patrných vad, zjištěna absolutní neschopnost k souloži, nýbrž pouze nemohoucnost relativní vůči žalobkyni, která u žalovaného, jenž ani před sňatkem neprojevil náklonnosti k pozdější své ženě, má původ svůj v duševní abnormálnosti jevící se v jakési dětinské slabomyslnosti. Tato relativní nezpůsobilost žalovaného k souloži s manželkou byla u něho, jak vysvítá z marných pokusů o provedení soulože, již v čas uzavření manželství a stupňovala se časem k naprosté nelibosti a nechuti k manželce, projevené tím, že nepřipustil, aby s ním sdílela společné lůžko, zatarasiv jí k němu přístup. Proto prohlásili soudní lékaři tuto relativní neschopnost žalovaného k souloži se žalobkyní se zřetelem na jeho abnormální duševní stav za t r v a l o u, uznavše, že stanovení zkušebního roku ve smyslu § 101 obč. zák. by nemělo výsledku. Na základě tohoto zjištění dospěl první soud právem ku přesvědčení, že tato trvalá nemohoucnost žalovaného k souloži s manželkou byla u něho již v čase uzavření manželství, zakládá důvod § 60 obč. zák., jenž brání vzniku platného manželství a bylo pro očitou bezvýslednost také právem od stanovení zkušebního roku dle § 101 obč. zák. upuštěno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání obhájce svazku manželského z důvodů nižších soudů.

Čís. 742.

K žalobě manželky na manžela, jenž svémocně zrušil manželské společenství, o placení výživného lze a to i bez zvláštního osvědčení nebezpečí povolití prozatimní opatření odděleného bydliště a placení výživného.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1920, R I 807/20.)

Manželka, domáhající se na manželi, svémocně ji opustivším, žalobou placení výživného, žádala, by jí bylo povoleno prozatimní opatření odděleného bydliště a placení výživného. S o u d p r v é s t o l i c e návrh zamítl v podstatě proto, že povolení prozatimního opatření odděleným bydlištěm a placením výživného má za předpoklad žalobu o rozvod nebo rozluku (§ 107 obč. zák.), čehož zde není, a že povolení výživného prozatimním opatřením by dále předpokládalo osvědčení, že odpůrce by zničením, zasaňtřením nebo zatajením svého majetku ohrozil neb ztížil vydobytí výživného, kteréžto osvědčení nebylo podáno. R e k u r s n í s o u d prozatimní opatření povolil. D ů v o d y. Žalovaný, jak ve sporu bylo zjištěno, opustil v prosinci 1919 svou manželku a do společné domácnosti více se již nevrátil. Povoluje-li soud rekursní nyní žalobkyni k její žádosti oddělené bydliště, dává tím výraz pouze skutečnému stavu, jež žalovaný jed-

náním svým sám přivodil, a nemůže se manžel nikterak pokládati tím za zkrácena. Rovněž tak neděje se žalovanému křivda, ukládá-li se mu, by platil manželce prozatimné výživné měsíčně až do právoplatného rozhodnutí o jejím nároku na konečné výživné. Podle § 91 obč. zák. povinen jest manžel, poskytovat manželce slušné zaopatření přiměřené svým majetkovým poměrům. Tento bezpodmínečný příkaz má na zřeteli nejen zabezpečení manželky, nýbrž i ochranu rodiny, jakožto zřízení veřejného a řádné jeho plnění se strany manželovy jest důležitým, nejen v zájmu soukromoprávním, nýbrž z ohledů všeobecných, veřejnoprávních. S povahou výživného a s účelem, jemuž má sloužiti, nelze srovnati ani odklad, ani značnější přestávky v jeho poskytování, takže odsunutí plnění značilo by ohrožení nároku samotného. Následkem toho nelze požadovati od žalobkyně, když domáhá se prozatimního výživného podle § 382 čís. 8 ex. ř., by zvláště ještě osvědčovala ohrožení nároku ve smyslu § 370 ex. ř., zejména, uváží-li se, že i předpis § 372 ex. ř. vyplynul zajisté také ze snahy zákonodárcovy, zajistiti pokud možno nepřetržité poskytování výživného. O ustanovení § 107 obč. zák. žalobkyně žádost o povolení prozatimního výživného ovšem opřítí nemohla, ale vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, neměla toho zapotřebí, protože přípustnost prozatimního výživného nelze omezovati jen na případy žaloby o rozvod nebo rozluky manželství. Soud rekursní přiznal žalobkyni prozatimní výživné v celé požadované výši, pokládaje je vzhledem ku zjištěným příjmům žalovaného za zcela přiměřené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Povolení odděleného bydliště stěžovatel v odpor neběře, nýbrž jen povolení placení zatímného výživného. V tom směru je sice stížnost vzhledem na současné konečné rozhodnutí sporu zahájeného žalobkyní o placení výživného bezpředmětnou, než vzhledem k otázce útrat dlužno se přece zabýváti otázkou, byla-li žádost žalobkyně o povolení žádaného prozatimního opatření v době podání odůvodněnou, čili nic. Nelze přisvědčiti názoru dovolacího rekursu, že podmínkou pro povolení zatímného opatření povolením odděleného bydliště a placení výživného manželce jest, aby dány byly podmínky §§ 107 a 117 obč. zák. t. j. že lze je povcliti pouze tehdy, podal-li manžel žalobu na rozvod nebo rozluky. Dle § 378 ex. ř. lze povolití prozatimní opatření dokonce i před zahájením sporu a ustanovení § 382 čís. 8 ex. ř. neobmezuje možnosti, žádati o povolení prozatimních opatření, tam uvedených, jen na případy rozvodu nebo rozluky, ježto prozatimní opatření tam uvedená nejsou vypočtena taxativně, nýbrž jen příkladmo. Ostatně i podmínkám, na něž chce vázati dovolací stížnost povolení prozatimního opatření, o něž jde, je učiněno zadost, ježto dle vlastního tvrzení stěžovatelova byla jí podána na manželku dne 17. května 1920 žaloba o rozvod, kdežto její žádost o povolení prozatimního opatření je podána teprve 19. května 1920. Nejvyšší soud sdílí názor soudu rekursního, že s povahou výživného a jeho účelem nelze srovnati ani odklad ani značnější přestávky v jeho poskytování a že by i pouhé odsunutí plnění značilo ohrožení nároku samotného. To platí zejména v tomto případě, kde uhražovacím fondem pro splatné již lhůty výživného není nějaký trvalý

fond majtkový, nýbrž jen osobní výdělek žalovaného, který by při jeho odporu proti placení výživného žalobkyni snadno mohl uniknouti. Dlužno tedy prohlásiti za správný názor soudu rekursního, že nebylo třeba požadovati od žalobkyně, aby ještě podle § 370 ex. ř. zvláště ohrožení svého nároku osvědčovala.

Čís. 743.

Zákon o cestách z nouze ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. zák.

Průkaz, že peníz, rovnající se odškodnému, dán byl na poštu pro odpůrce, není průkazem zaplacení po rozumu § 17 zákona.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1920, R I 895/20.)

V řízení o propůjčení cesty nezbytné nařídil soud první stolice dle § 17 cit. zák., by vložena byla pro oprávněné služebnost vozové cesty přes pozemek služebný náležející faře v J. Rekursní soud doplnil ku stížnosti finanční prokuratury usnesení prvního soudu v ten smysl, že nařídil, by v pozemkové knize na nemovitosti náležející oprávněným se vložilo zástavní právo pro nárok fary v J. na odškodné. Důvody: Dle § 17 zákona ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. zák., má soud, když vyprší lhůta čtyř neděl od právoplatnosti usnesení, vykazujícího cestu nezbytnou, naříditi řádný zápis cesty nezbytné do knihy pozemkové a zároveň naříditi vklad práva zástavního pro přiřknuté odškodné. Pouze tehda, když do té doby bylo soudu prokázáno, že odškodné s příslušnými úroky zatím již bylo zapraveno, nebo k soudu složeno, nemá místa zajištění odškodného. Bylo tudíž prokázati nabyvatelům cesty nezbytné, že zapravili odškodné, průkazu takového však nepředložili, neboť vykázaný podací lístek poštovní svědčí sice tomu, že peníz odškodného byl zaslán na farní úřad v J., totiž že byl dne 5. června 1920 na poštovním úřadě v T. jmenovanému úřadu poukázán, není však průkazní listinou o tom, že zasláný peníz skutečně adresáta řádně došel a že jej tento řádně obdržel. Jestli možno, že zásilka vůbec nedorazí, nebo že s jakékoliv jiné příčiny adresátu není dodána a tu nese nebezpečí dopravy zasílatel, když placení poštou nebylo věřitelem vymíněno nebo žádáno. Podací lístek takový netvoří tedy důkazu o tom, že dluh byl zaplacen a nemůže nahraditi kvitance ve smyslu § 1426 obč. zák., to tím méně zde, kde jde o zápisy knihovní a kde tedy užití je přísnějších předpisů zákona knihovního. Poněvadž nebylo zde řádného průkazu o zapravení odškodného, měl se první soudce při zápisu řídití předpisem § 17, odstavec první zákona a, ježto tak neučinil, jest stížnost odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti.

Důvody:

Podle § 17 zákona o zřizování cest nezbytných ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. zák. soud jest povinen, jak v usnesení v odpor vzatém správně jest uvedeno, z moci úřední naříditi knihovní vklad práva zástavního za odškodné, leč by prokázáno bylo, že toto bylo již zaplacené nebo k soudu složeno. Pod zaplacením ve smyslu tohoto § 17 lze vzhledem na